

KÜLÖNFÉLÉK.

Mikor lett Zrinyi Miklós Zala főispánja?

Széchy Károly Zrinyi életrajzában (I, 155.) azt mondja az 1645-ki év eseményeinek elmondása közben: „... ép ebben az időben nevezi ki a király Zala és Somogy megyék főispánjává, az elhalt gróf Bánffy Kristóf helyébe“. Ez állítás nem egészen helyes. A királyi kinevezés ugyan 1645. október 20-án kelt, de Zrinyi nem Bánffy Kristóf utóda volt a főispánságban, hanem gróf Bánffy Istváné, Kristóf fiáé. Ugyanis az öreg Bánffy Kristóf még 1644-ben meghalt és helyébe 1644. június 6-án fia neveztetett ki főispánná. Bánffy István azonban nem sokára meghalt s csak ekkor következett Zrinyi Miklós kinevezése. Zalavármegye rendei az 1646. április 12-én Kőrmenten tartott gyűlésükben vették tudomásul a kinevezést. A gyűlés jegyzőkönyvének első pontja így szól erről: *Exhibitae sunt literae Suae Majestatis Sacratissimae in arce Lincensi Superioris Austriae die 20-a mensis Octobris in Anno 1645 emanatae, quibus mediantibus honorem supremi comitis demortuo praefato quondam comite Stephano Bánffy alias supremo comite contulit gratiose illustrissimo domino comiti Nicolao a Zrinyio agazonum regalium magistro praesidiū Légradiensis supremo capitaneo ac Sacrae Caesareae Regiae Majestatis consiliario cubiculario etc.*

Ugy látszik, Zrinyi főispánná kinevezése nem keltett nagy örömet a rendeknél, kik Bánffy Istvánt „*mutuo omnium applausu*“ üdvözölték, mikor az esküt letette. Maga Zrinyi nem is volt jelen a gyűlésen; előbb is csak képviselőit küldte el. A rendek pedig már rég óta panaszkodtak, hogy a Zrinyi testvérek katonái és szabadosai sok kárt okoznak a népnek. Ferdinánd már 1642. máj 5-én parancsot küldött nekik, „*ut libertinos in disciplina conservent*“. Mint főispán csak az 1648. nov. 9-én tartott ülésen jelent meg először, mikor kedves emberét és állandó helyettesét Lippich Mártont választatta meg alispánná peleskei Eördögh Istvánnal együtt a lemondott Perneszy Ferencz és nádasi Darabos Miklós helyébe. Ezentúl Lippich vezette helyette a megye ügyeit. Az 1652. júl. 15-én Kőrmenten tartott generalis congregation jelent meg ismét személyesen. Választások voltak ismét: Eördögh helyett széplaki Botkát választották alispánná és felfrissítették a Judliumot. A megye sérelmes panaszaiban azonban mindig ő volt közben-

járó hol a nádornál, hol a királynál s hozzá fordultak védelemért a kóbor katonák és más hatalmaskodók ellen. A rendek pedig mindenkor figyelmesek voltak iránta, Lippichet több ízben újra választották, véleményét levélben kikérték és az új csáktornyai várnak (modernum aedificium Csaktornya factum) megerősítésére 600 frtot szavaztak meg neki.

(Zalavármegye jegyzőkönyveiből.)

Kiss Ernő dr.

Nagy Szabó Ferencz életéhez. A marosvásárhelyi szücs czéh 1624-től 1673-ig terjedő legrégebb számadáskönyve becses művelődéstörténeti feljegyzésein kívül 1656-ról néhány sort N. Szabó Ferenczről is megőrzött. A feljegyzések együtt emlegetik őt Kendi Jánossal, s arról tanuskodnak, hogy a krónikás nemcsak saját czéhes társai, hanem a szücsök között is olyan tekintélynek örvendett, hogy ügyes, bajos dolgaikban közbenjárását használták, s honorálták.

Az a Kendi János, a kiről itt szó van, akkor Marosszék jegyzője volt.¹ Már régebb bizalmas barátságban élt N. Szabó Ferenczcel. A krónikában is olvashajuk, hogy 1648. decz. 21-én otthon együtt töltötték az időt. Akkor történt, hogy mulatásuk után N. Szabó Ferencz ittasan ült a tűzhelyre. Unokáját az ölébe vette, de leszédült vele, s úgy ütötte bele szemöldökét egy ruhás cseberbe, hogy az leszakadt. „Négy forintért gyógyították meg, — írja — mely a míg élek eszembe jút, mikor mondom.“

1656-iki együttlételükről a szücsök említett számadáskönyvében a 237., 238. és 240. oldalon a következő adatokat találjuk:

Die 7. Februarii készíttettem volt egy kis ebédet házamnál, Kendi János uram, Nagy Szabó Ferencz uram és az mesterekben is jelen voltak, — az notarius ott lévén. Akkor költöttem ételekre, italokra, minden apróság egyetmással, bor árával együtt fl. 1. d. 70.

Die 11. Maji ebédre kellett mennem Kendi János uramhoz, mikor az mustrán voltak az propositioval. Vittem akkor ő kglmének két ejtel bort, egy bárány-czímert, 3 három pénz ára perczet, egy árkos papírosat, az mely teszen omnibus computatis d. 28.

Die 15. Maji benn lévén Kendi János uram az törvényen, az szállásra kellett gazdálkodnom étellel, itallal. Mivel Szabó Ferencz uram is jelen volt, tisztességesen kellett gazdálkodnunk. Teszen akkori költség fl. 1. d. 50.

Item másodsor is ugyan Ungvári Szabó János házánál szállván, az törvénynapra jött be. Akkor is a szerént kellett gazdálkodnunk étellel, itallal szállására. Szabó Ferencz uram is ott volt. Költöttem bor árával együtt egymás aprósággal együtt fl. 1. d. 40.

Item adtunk Nagy Szabó Ferencznek mellettünk való fáradságáért, sok szolgálatjáért fl. 2.

Kelemen L.

¹ Szék, Okltr. VI. 206. Kitűnik a számadások szövegéből is.